

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 667

van **KATRIEN SCHRYVERS**

datum: 5 mei 2023

---

aan **HILDE CREVITS**

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

Tienerzwangerschap - Informatie en begeleiding

In 2019 kregen 642 meisjes jonger dan 20 jaar een kind. Uiteraard is de situatie van elke tienerouder verschillend. Sommigen redden het goed en kunnen rekenen op voldoende ondersteuning in hun omgeving, terwijl anderen zich bijvoorbeeld schamen of in hun situatie niet worden aanvaard door hun familie. Doordat zulke jonge meisjes zelf niet of amper zelfstandig wonen en leven, is bijzondere aandacht voor hen echt nodig.

Tijdens de commissievergadering van 9 februari 2021 gaf de toenmalige minister een duidelijk overzicht van de ondersteuning die tienerouders kunnen krijgen. Toch blijken er af en toe tieners te zijn die niet weten wat te doen wanneer ze met een zwangerschap of bevalling geconfronteerd worden.

In Vlaanderen wordt Fara vzw gesubsidieerd om een kwaliteitsvolle zorg met betrekking tot zwangerschapskeuzes te ondersteunen. Het gaat daarbij over kindermens, prenatale testen, ongeplande zwangerschap, zwangerschapsverlies en ook tienerzwangerschap.

Naast het uitgebreide aanbod van Fara kunnen tienerouders ook bij heel wat andere diensten terecht, zoals de centra algemeen welzijnswerk (CAW's), de centra voor integrale gezinszorg (CIG's) die een specifiek begeleidingsaanbod hebben voor tienerouders, de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), Sensoa, Kind en Gezin en de Huizen van het Kind.

In antwoord op mijn schriftelijke vraag nr. 107 van 15 november 2021 kreeg ik een overzicht van de geplande acties en activiteiten van Fara vzw voor 2022. Zo werd in het najaar van 2022 een vorming rond jong ouderschap en tienerzwangerschap (Tienerzwangerschap onder de loep) voor studenten gepland. Er werd ook een specifieke vorming uitgewerkt voor CLB-medewerkers en leerkrachten over hoe spreken rond zwangerschapskeuzes met (jonge) leerlingen. Om de vindbaarheid te verhogen, onderzocht Fara ook hoe verder in te zetten op sociale media.

1. Heeft de minister cijfers over het aantal tienerzwangerschappen voor de periode 2020-2022? Graag een opdeling per jaar.
2. Hoeveel oproepen van tienerzwangeren, ouders van tienerzwangeren en tienerouders beantwoordde Fara in 2021 en 2022 per mail, per chat, via de telefoon of via een videogesprek? Graag een opdeling per jaar en per doelgroep.
3. Waar en aan welke studenten precies werd de vorming Tienerzwangerschap onder de loep aangeboden? Hoeveel studenten werden daarmee bereikt?

4. Hoeveel leerkrachten en CLB-medewerkers volgden in 2022 een vorming over spreken rond zwangerschapskeuzes?
5. Op welke manier zet Fara sterker in op sociale media gericht op jongeren? Heeft dit effect op het aantal vragen van deze doelgroep?
6. Hoeveel tienerzwangeren en tienerouders werden in 2020, 2021 en 2022 begeleid binnen een CAW? Graag een opdeling per jaar.
7. Hoeveel tienerzwangeren en tienerouders werden in 2020, 2021 en 2022 begeleid binnen een CIG? Graag een opdeling per jaar.

HILDE CREVITS

VICEMINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING, VLAAMS MINISTER VAN WELZIJN,
VOLKSGEZONDHEID EN GEZIN

ANTWOORD

op vraag nr. 667 van 5 mei 2023

van **KATRIEN SCHRYVERS**

1. Dit zijn eigen berekeningen op basis van de cijfers van de nationale evaluatiecommissie zwangerschapsafbreking en Statbel. De cijfers van 2022 werden helaas nog niet bekend gemaakt.

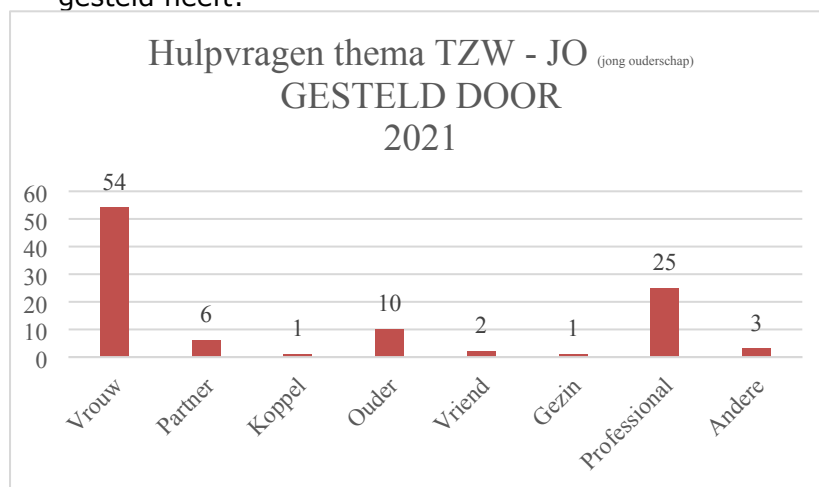
Hieronder kan u wel de cijfers voor 2020 en 2021 terugvinden:

	2020	2021
10-14 jaar	21	19
15-19 jaar	1249	1219

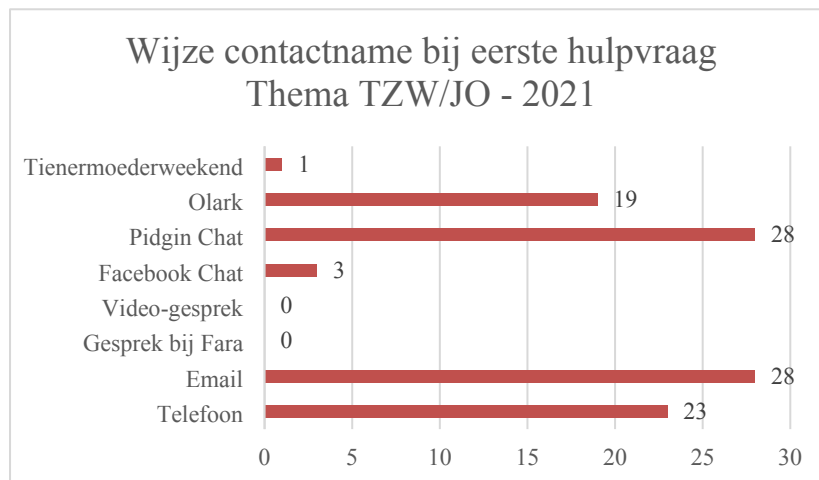
2. De oproepen van Fara worden hieronder weergegeven:

2021

- In totaal werden 102 hulpvragen rond het thema tienerzwangerschap en jong ouderschap gesteld. De grafiek hieronder geeft meer duidelijkheid wie de vraag gesteld heeft:

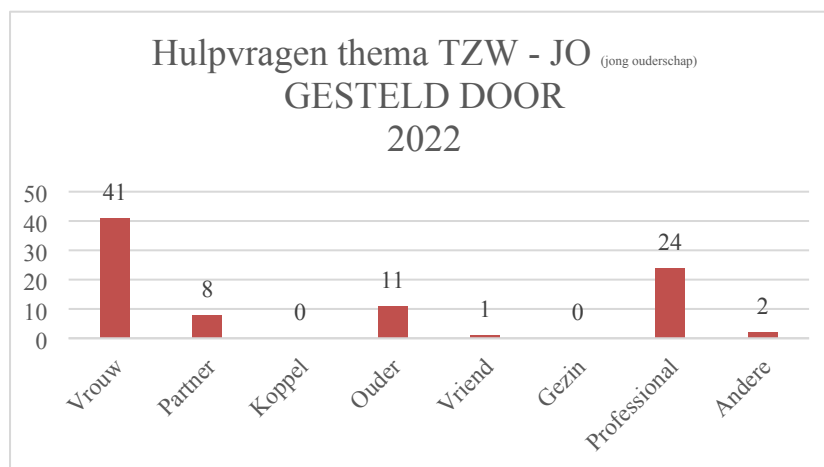
Hieronder kan je de wijze van contactname terugvinden, met andere woorden via welke wijze de hulpvraag gesteld is geweest:

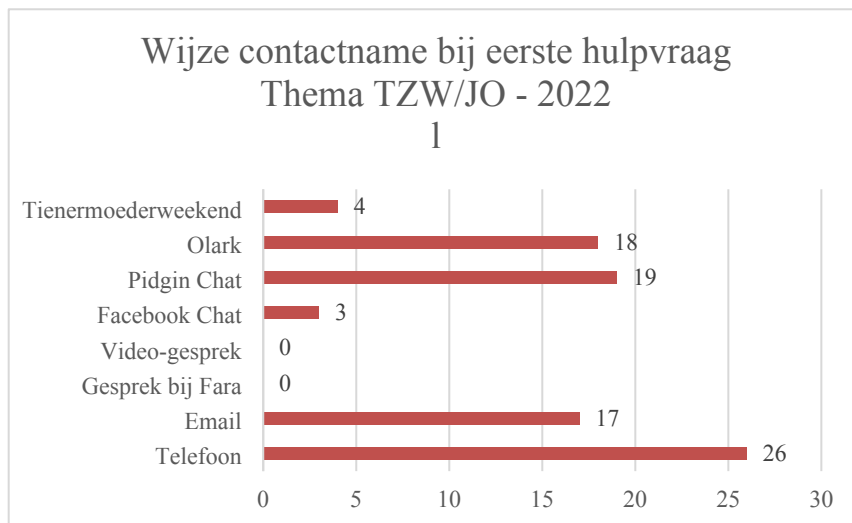
Fara maakt gebruik van 'Olark', dit is een functie op hun website om te chatten. Als de chat offline is, kan de hulpvrager alsnog via deze chatfunctie een bericht met vraag versturen. De medewerkers van Fara krijgen deze berichten in hun inbox beantwoorden bijgevolg deze vragen via mail.

2022

- In totaal werden 87 hulpvragen rond het thema tienerzwangerschap en jong ouderschap gesteld. De grafiek hieronder geeft meer duidelijkheid wie de vraag gesteld heeft:

Hieronder kan je de wijze van contactname terugvinden, met andere woorden via welke wijze de hulpvraag gesteld is geweest:

3. De vorming 'Tienerzwangerschap onder de loep' werd in 2021 door 22 studenten gevolgd. 95% van de studenten die vormingen/webinars van Fara volgen studeren vroedkunde; andere richtingen zijn: verpleegkunde, orthopedagogie en sociaal werk.

Daarnaast werd de vorming 'Tienerzwangerschap onder de loep' omgevormd naar een webinar reeks en vorming 'Zwanger als Tiener'. Deze focussen wel nog steeds op thema's jong ouderschap en tienerzwangerschap. De webinar reeks was er voor studenten en hulpverleners. De vorming 'Zwanger als Tiener' was specifiek voor studenten.

Hieronder kan u het aantal bereikte deelnemers terugvinden voor de andere vormingen:

- Webinarreeks thema tienerzwangerschap en jong ouderschap (TZW/JO) 2021:
  - o 32 (Webinar 1)
  - o 33 (Webinar 2)
  - o 22 (Webinar 3)
  - o 30 (Webinar 4)
- Zwanger als tiener 2022: 14 studenten
- Webinarreeks thema TZW/JO 2022:
  - o 82 (totaal 4 Webinars)

Alle vormingen in 2020 en 2021 werden online gegeven gezien de corona-maatregelen. Tot slot organiseerde Fara ook nog infosessies over de Fara-werking, waar heel wat studenten aan deelnamen en het onderwerp 'tienerzwangerschap en jong ouderschap' ook aan bod komt.

4. In het jaarplan van 2022 werden een aantal acties opgenomen over het thema tienerzwangerschappen. Het lespakket 'Tienerzwangerschap' voor leerkrachten werd met hulp van 2 studenten vanuit de masteropleiding Gezondheidsbevordering (UGent) verder uitgewerkt. Verder werd er gekeken hoe dit best te ontsluiten is naar de doelgroep. Er werden focusgroepen georganiseerd met leerkrachten uit verschillende onderwijsstromingen en experts relationele en seksuele vorming (o.a. Sensoa). Op basis van al deze feedback werd het lespakket grondig herwerkt. Op basis van het herwerkte lespakket tienerzwangerschap was het de bedoeling om samen met de betrokken studenten een specifieke vorming uit te werken voor CLB-medewerkers en leerkrachten rond hoe spreken rond zwangerschapskeuzes met (jonge) leerlingen.

Wegens tijdsgebrek en personeelsuitval zijn de betrokken studenten hier niet in geslaagd in 2022, maar wordt het thema opgenomen in een nieuw stage-aanbod.

Momenteel is Fara een samenwerking aangegaan met Luna abortuscentra, Sensoa en Centrum Voor Geboorteregeling en Seksuele Opvoeding (Cgso) om de individuele lespakketten samen te voegen. Het zal een pakket worden rond ongeplande zwangerschap, abortus en tienerzwangerschap. Dit project is momenteel lopende en er wordt getracht om dit eind augustus af te ronden, waarop er bijgevolg een proefperiode zal volgen. De lancering staat vervolgens begin 2024 gepland.

5. In een aantal doelstellingen van Fara is sociale media opgenomen. Communicatie vormt een kernproces om de werking te realiseren, dit jaar richt Fara zich op volgende mediakanalen: Facebook, Instagram en YouTube. Hieronder een paar voorbeelden:
  - Via het Fara-Instagramkanaal wordt er aan sensibilisering en informatie-ontsluiting gedaan, er wordt verwezen en samengewerkt met andere content-aanbieders op Instagram.
  - In het schooljaar van 2022-2023 ging Fara een samenwerking aan met Studio GDM van Artevelde hogeschool. Studenten gingen aan de slag om beeldmateriaal te maken. Dit zal gebruikt worden op Youtube, sociale media (instagram en facebook) en op de website. Op deze manier zal de website iets minder talig zijn en zo ook op een andere manier jongeren aanspreken.
  - Op Facebook worden bepaalde mama-groepen opgevolgd (bv. de Facebook groep 'tienermoeders.vlaanderen'). Wanneer er jongere meisjes een vraag stellen over moederschap reageert Fara met het aanbod om hen te contacteren.
  - Een masterproef rond 'online community' voor tienerouders is in de afrondingsfase. Hierin wordt op kwantitatieve en kwalitatieve wijze bevraagd wat de noden zijn van jonge ouders op vlak van community-vorming en sociale media.
  - Verder volgt Fara actuele thema's actief op via sociale media, ook verspreid Fara informatie op hun mediakanalen. Tot slot implementeerde Fara de online keuzehulp ongeplande zwangerschap, waarbij de lancering bekend gemaakt werd via o.a. sociale media en werden er verschillende (promo)- video's verspreid.
  - Fara zet zich in op 'to the point SEO-taalgebruik' op de websiteteksten. Jonge zwangeren of meisjes met een kinderwens willen bij Fara correcte informatie halen. Door in te zetten op goede SEO bereikt Fara deze doelgroep beter via Google.
  - In de toekomst wilt Fara praktische informatie van op hun website voor deze doelgroep ook willen laten omvormen tot filmpjes.

Deze aanwezigheid op sociale media heeft niet zozeer invloed op méér hulpvragen. Het zorgt er vooral voor dat het contact wordt vastgehouden enerzijds en anderzijds zorgt het voor een laagdrempelige wijze van hercontactname. Er is vaak een intens contact via de Fara-chat, mails of begeleiding bij Fara (gesprekken of tienermoederweekend), vervolgens volgt vaak een meer rustige periode waarin de jonge moeder went aan het ouderschap. Op een later tijdstip worden via Facebook makkelijker vragen gesteld die kunnen gaan over opvoedingstips, een nieuwe zwangerschap, miskraam, ... Dit zorgt voor een laagdrempelige, maar veilige en gekende plaats om hulpvragen te stellen. Deze gesprekken zijn soms kort van aard of gespreid over verschillende dagen/periodes waardoor ze niet altijd geregistreerd worden in de Fara-cijfers.

Er kan wel gesteld worden dat het gebruik van sociale media en diens werkwijze zorgt voor een langduriger effect met meer interventies en mogelijks nieuwe hulpvragen bij cliënten die in eerste instantie rond een ongeplande tienerzwangerschap bij Fara terecht komen.

6. De CAW's kunnen geen exacte cijfers geven over hoeveel tienerzwangeren en tienerouders ze begeleiden omdat dit niet geregistreerd wordt. Jongeren/tieners die zwanger of tienerouder zijn, kunnen bij een CAW wel terecht voor psychosociale ondersteuning en begeleiding (o.a. een integrale begeleiding, begeleid zelfstandig wonen, financiële en budgetbegeleiding, relatie-ondersteuning, ...). Hun vragen en noden in verband met tienerzwangerschap en als tienerouder worden in deze begeleiding mee aangepakt.
7. Momenteel gebeurt de registratie door de CIG op basis van het kind dossier en kan er niet gerapporteerd worden op basis van kenmerken van de ouders (zoals leeftijd, ...). Deze registratie werd onlangs wel aangepast, waardoor Opgroeien vanaf 2024 wel over tienerzwangerschappen in de CIG zal kunnen rapporteren.